

ВИХОВНА РОБОТА НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ З КЛІНІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ ТА ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава, Україна)

Анотація. У статті висвітлені всі напрямки та особливості проведення виховних заходів та виховної роботи в цілому на кафедрі анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією. Також проаналізовані педагогічні підходи, які сприяють формуванню професійних компетентностей, мотивації, академічної доброчесності, етичних цінностей та відповідальності здобувачів. Проаналізовано ефективність форм та методів виховної діяльності, зокрема проведення тематичних бесід, кураторської роботи, участі здобувачів у науковому гуртку кафедри, волонтерських та військово-патріотичних заходах. Визначили роль викладача кафедри як безпосереднього наставника, що формує атмосферу довіри, професійну ідентичність, стимулює розвиток здобувачів та формує їх професійну відповідальність. Представлено результати впровадження різноманітних виховних заходів, які підвищують ефективність навчального процесу. За результатами постійної організації різноманітних виховних можна зробити висновок про важливість системної виховної роботи для гармонійного розвитку здобувачів та їх готовності до практичної діяльності та життя.

Ключові слова: виховна робота, здобувачі, освітній процес, мотивація, медична освіта, інтегрований підхід.

Abstract. The article highlights all areas and features of educational activities and educational work at the Department of Anatomy, with Clinical Anatomy and Operative Surgery. It also analyzes pedagogical approaches that contribute to the development of professional competencies, motivation, academic integrity, ethical values, and students' responsibility. The effectiveness of the forms and methods of educational activities is analyzed, in particular, thematic discussions, curatorial work, applicants' participation in the department's scientific circle, and volunteer and military-patriotic events. The role of the department teacher as a direct mentor who creates an atmosphere of trust and professional identity, stimulates students' development, and shapes their professional responsibility is defined. The results of implementing various educational activities to enhance the effectiveness of the educational process are presented. Based on the results of ongoing efforts to organize various educational activities, we can conclude that systematic educational work is important for the harmonious development of students and their readiness for practical work and life.

Key words: educational work, students, educational process, motivation, medical education, integrated approach.

Вступ.

Значення виховної роботи на кафедрі анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією має важливе стратегічне значення для формування цілісної особистості майбутніх медичних працівників. Вона покращує не лише засвоєння та довготривале запам'ятовування матеріалу, але й сприяє розвитку професійної етики, відповідальності та високої культури людського спілкування [1]. Так, під час проведення виховних занять формується морально-ціннісна установка здобувачів, яка визначає їх подальшу поведінку в соціумі.

Надзвичайно важливою частиною виховної роботи є створення умов для розвитку мотивації здобувача, усвідомлення їх соціальної значущості та формування відчуття причетності до студентської та лікарської спільноти [2]. Через вплив куратора, участь у наукових гуртках, професійно-орієнтаційних заходах, художньо-естетичного виховання здобувачі отримують необхідні навички командної роботи, лідерства та можливого розвитку навичок швидкого прийняття рішень.

Кафедра анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією окрім потужної теоретичної бази є важливим середовищем соціалізації здобувачів освіти, а викладачі кафедри виконують роль настав-

ників, які сприяють розвитку критичного мислення та формують професійну думку та орієнтири [3].

Таким чином, виховна робота кафедри є необхідною частиною навчального процесу, адже окрім знань, ми маємо навчити здобувачів бути відповідальними громадянами та формувати свою індивідуальність.

Мета дослідження.

Проаналізувати проведену виховну роботу кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією за 2025 навчальний рік, а також визначити її роль у формуванні професійної компетентності та особистого розвитку здобувачів вищої освіти.

Основна частина.

Виховна робота кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією ґрунтується на принципах студентоцентрованості, академічної доброчесності та професійної спрямованості. Вона передбачає використання комплексного підходу, який поєднує традиційні методи разом із сучасними концепціями розвитку майбутніх професіоналів.

Військово-патріотичне виховання посідає в наш час одне із ключових місць в системі виховної роботи, оскільки сприяє формуванню громадянської відповідальності, національної свідомості та незалежної думки. Потрібно навчитися працювати в умовах

Рисунок 1 – Викладач кафедри Владислав Олексієнко зі здобувачами освіти ОПП “Фізична терапія, ерготерапія” вшанували загиблих на Майдані під час Революції Гідності.

війни, постійних тривог, втрат та невтішних новин. Підготовка майбутніх медичних працівників передбачає не лише високий професіоналізм, але й розуміння значення медичної допомоги для збереження здоров'я та життя військових та цивільного населення [4]. З цією метою кафедра реалізує виховні заходи, які спрямовані на формування патріотичної позиції здобувачів освіти, а також особливу увагу звертаємо на воїнів Збройних сил України, які боронять нашу країну від російської агресії та вшанування пам'яті захисників України.

Сьогодні, у ці складні, жорстокі та несправедливі часи, ми згадуємо тих, хто загинув у боротьбі за свободу України, героїв Небесної Сотні. Упродовж зими та 2013-2014 років та весни 2014 року українці стояли за свою незалежність, за рух країни вперед, за справедливість і честь (рис. 1).

Виховна година, присвячена Дню захисників і захисниць України. Викладач кафедри Владислав Олексієнко нагадав про походження цього свята, а саме про Покрову Пресвятої Богородиці, яка здавна була оберегом нашого народу, адже козаки вважа-

Рисунок 3 – Виховна година із здобувачами освіти ОПП “Фізична терапія, ерготерапія” та викладачем Світлоною Донченко на тему “8 березня: день весни і краси чи Міжнародний день боротьби за права жінок і миру?”.

ли Богородицю своєю заступницею і покровителькою (рис. 2). Саме цього дня вони зверталися до неї з молитвами про силу, мужність і перемогу [5]. Згадали козацькі традиції, які стали символом свободи, і з особливою вдячністю говорили про наших сучасних героїв та героїнь – тих, хто сьогодні оберігає наше мирне небо, хто щодня ризикує своїм життям. Ми живемо у страшні часи війни. Кожного дня через воєнні дії помирають люди, кількість яких важко уявити. Ми втрачаємо території і втрачаємо життя. Проте військові і звичайні цивільні, яким довелося примусово чи ні стати військовими, захищають те, що залишилося від нормального життя. А звичайні цивільні, які кожного дня п'ють каву та їдуть на роботу, мають пам'ятати, завдяки кому можуть це зробити.

Рисунок 2 – Виховна година, присвячена Дню захисників і захисниць України.

Художньо-естетичне виховання.

Початок березня ми святкуємо не лише як настання весни, тепла і краси, а нагадуємо про силу, права та внесок жінок у кожну сферу нашого життя [7]. Вони керують бізнесом, рятують життя, виховують покоління, творять мистецтво, будують науку, змінюють світ та не зупиняються перед викликами. Немає такої професії і роботи, з якою б не справилася жінка.

Цей день – нагадування про те, що кожна жінка заслуговує на повагу, свободу вибору та рівні можливості. Зараз ми продовжуємо боротися за світ, де немає місця дискримінації та упередженням (рис. 3).

Інтелектуально-пізнавальне виховання.

Була проведена анатомічна гра-вікторина «Omnius sapientissimus» для здобувачів освіти бакалаврського рівня Навчально-наукового медичного інституту (рис. 4). Мета цього заходу була спрямована на

активізацію пізнавальної діяльності здобувачів, розвиток логічного та стратегічного мислення, креативності та швидкості рішення [8]. Цей захід відбувся завдяки спільній роботі завідувача кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією, професора Сергія Білаша та доцента закладу вищої освіти Михайла Коптева, а також всього колективу кафедри.

Ми впевнені, що такі змагання допомагають розкрити потенціал здобувачів та мотивувати до нових звершень та поглибленого вивчення анатомії людини.

Рисунок 4 – Гра-вікторина «Omnius sapientissimus»

Сьогодні ми маємо говорити про те, що кожне, слово, вчинок чи навіть погляд має значну силу, яка може як підтримати, так і зробити боляче [9]. Нам не завжди відомо, що переживає людина, яка поруч, яка її історія і як вона бореться із собою та своїми негараздами. Інші просто бачать слабкість, яка еволюційно є зайвою, непотрібною. Булінг завжди спрямовується на людину, яка чимось вирізняється від інших, а це завжди сприймається як слабкість [10]. Це важко викоринити, більше всього, що неможливо. Але ми можемо контролювати себе та навчати інших. Адже булінг панує там, де немає добра, поваги і

Рисунок 5 – Зустріч із куратором групи Михайлом Коптевим.

Морально-етичне виховання.

Проведення виховних годин зі здобувачами – це один із кроків до згуртування колективу, можливість кожному заявити про свої інтереси та ідеї, а також створити підґрунтя для активної взаємодії із викладачами (рис. 5).

Здобувачі мають можливість представити себе, розповісти про свої інтереси, захоплення та очікування від навчального року. Куратори презентують основні напрямки виховної роботи та наголошують на важливості активної участі здобувачів. У ході дискусії кожні сторони завжди висловлюють низку пропозицій щодо майбутніх заходів.

До Міжнародного дня боротьби із булінгом у закладах освіти було детально обговорено, що таке “булінг”, його основні прояви та форми (рис. 6). Здобувачі ділилися своїми історіями та прикладами із життя, а також розповідали про психологічне насильство й його приховані форми.

Рисунок 6 – Виховна година до Міжнародного дня боротьби із булінгом.

людяності. Тому завжди починаємо із себе та свого оточення.

Висновки.

Проаналізувавши проведену виховну роботу на кафедрі анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією за 2025 навчальний рік, ми визначили, що вона має значний вплив на особистісний розвиток здобувачів, їх незалежне та креативне мислення, а також формування соціалізації у суспільстві.

Література

1. Pronina OM, Bilash SM, Pyroh-Zakaznykova AV, Koptev MM, Mamai OV, Oliinichenko YaO, ta in. Suchasni tekhnologii pidvyshchennia piznavalnoi aktyvnosti studentiv na kafedri anatomii z klinichnoi anatomiiieiu ta operatyvnoi khirurhiieiu. Visnyk problem biolohii i medyt-syny. 2024;2(173)(dodatok):136-138. DOI: [10.29254/2523-4110-2024-2-173/addition-136-138](https://doi.org/10.29254/2523-4110-2024-2-173/addition-136-138). [in Ukrainian].
2. Bilash SM, Pronina OM, Koptev MM, Pyroh-Zakaznykova AV, Oliinichenko YaO, Donchenko SV, ta in. Formuvannia klinichnoho myslennia u zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity osvithno-profesiinoi prohramy paramedyk pry vyvchenni anatomii. Visnyk problem biolohii i medyt-syny. 2024;2(173)(dodatok):108-110. DOI: [10.29254/2523-4110-2024-2-173/addition-108-110](https://doi.org/10.29254/2523-4110-2024-2-173/addition-108-110). [in Ukrainian].

3. Iachmin AI, Bilash SM, Pronina OM, Koptev MM, Pyroh-Zakaznykova AV, Donchenko SV, ta in. Robota studentskoho naukovooho hurtka na bazi kafedry anatomii z klinichnoiu anatomiieiu ta operatyvnoiu khirurgiieiu. *Visnyk problem biolohii i medytsyny*. 2023;2(169)(dodatok):79-80. DOI: [10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-79-80](https://doi.org/10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-79-80). [in Ukrainian].
4. Pyroh-Zakaznykova AV, Bilash SM, Koptev MM, Pronina OM, Oliinichenko YaO, Donchenko SV, ta in. Fidbek yak instrument udoskonalennia navchalnoho protsesu. *Visnyk problem biolohii i medytsyny*. 2023;2(169)(dodatok):69-70. DOI: [10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-69-70](https://doi.org/10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-69-70). [in Ukrainian].
5. Kononov BS, Bilash SM, Pronina OM, Koptev MM, Pyroh-Zakaznykova AV, Yachmin AI, ta in. Teoretyko-metodychni aspekty rozvytku samoaktualizatsii studentiv vyshchych medychnykh zakladiv. *Visnyk problem biolohii i medytsyny*. 2023;2(169)(dodatok):56-58. DOI: [10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-56-58](https://doi.org/10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-56-58). [in Ukrainian].
6. Bilash SM, Koptev MM, Pronina OM, Pyroh-Zakaznykova AV, Oliinichenko YaO, Donchenko SV, ta in. Orhanizatsiia osvithnoho protsesu kafedry anatomii z klinichnoiu anatomiieiu ta operatyvnoiu khirurgiieiu na suchasnomu etapi rozvytku medychnoi osvity. *Visnyk problem biolohii i medytsyny*. 2023;2(169)(dodatok):35-36. DOI: [10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-35-36](https://doi.org/10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-35-36). [in Ukrainian].
7. Bilash SM, Koptev MM, Pronina OM, Pirog-Zakaznykova AV. Ratsionalna orhanizatsiia samostiinoi roboty zdobuvachiv osvity – zaporuka yakisnoi pidhotovky vysokokvalifikovanykh spetsialistiv. V: Zhdan VM, redactor. *Materialy nauk.-prakt. internet-konf. z mizhnar. uchastiu Suchasni problemy vyvchennia medyko-ekolohichnykh aspektiv zdorovia liudyny*; 2022 Zhovt 11-12; Poltava. Poltava: PSMU; 2022. s. 6-7. [in Ukrainian].
8. Donchenko SV, Bilash SM. Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v osviti. V: Komarytsky ML, redactor. *Proceedings of II International Scientific and Practical Conference Modern problems of science, education and society*; 2023 Kvit 24-26; Kyiv. Kyiv: Scientific Publishing Center; 2023. s. 515-519. [in Ukrainian].
9. Pronina OM, Donchenko SV, Kobenyak MM. Osoblyvosti provedennya zanyat u vyshchych navchalnykh zakladakh pid chas dystantsiynoho navchannya. *Proceedings of the X International scientific and practical conference Trends in the development of modern scientific thought*; 23 Nov. 23-26; Vancouver. Vancouver: Scientific Publishing Center; 2020. s. 367-368. [in Ukrainian].
10. Bilash SM, Pronina OM, Oliinichenko YaO, Koptev MM, Donchenko SV. Distance learning organization for foreign students at the department of clinical anatomy and operative surgery. *Materialy nauково-praktychnoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu, prysvyachena 100-richchyu vid dnya narodzhennya profesorky Viktoriyi Antonivny Malishevskoyi Prykladni pytannya suchasnoyi morfolohiyi*; 2022; Chernivtsi. Chernivtsi: Meduniversytet; 2022. s. 141. [in Ukrainian].